

18. 1. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Služby obecného hospodářského zájmu v roce 2012

Evropská komise přijala dne 20. prosince 2011 nový balíček pravidel EU pro státní podpory, který s účinností od 31. ledna 2012 upravuje posuzování náhrad z veřejných prostředků za služby obecného hospodářského zájmu (kompenzace) ve smyslu čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie. „Nový balíček“ objasňuje klíčové zásady v oblasti státních podpor a zavádí diverzifikovaný, přiměřenější přístup. Cílem nových pravidel je stanovení jednoduššího rámce pro služby obecného hospodářského zájmu malého rozsahu, s místní působností nebo plnicí sociální cíle. Zároveň by nová pravidla měla lépe zohlednit požadavky hospodářské soutěže.

▣ ▣ ▣ HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Základem právní úpravy služeb obecného hospodářského zájmu je rozhodnutí Evropského soudního dvora k posuzování kompenzace nákladů za veřejnou službu v rámci pravidel EU pro státní podpory (věc C-280/00 Altmark Trans GmbH)[1]. Na podkladu tohoto rozhodnutí Evropská komise (dále jen „Komise“) přijala první balíček o službách obecného hospodářského zájmu (tzv. „balíček Monti-Kroesová“). Balíček definující podmínky, za nichž je státní podpora ve formě náhrady za závazek veřejné služby slučitelná se Smlouvou o fungování EU (dále jen „Smlouva“), vstoupil v platnost v červenci 2005. S ohledem na omezenou platnost balíčku zahájila Komise na jaře loňského roku rozsáhlou diskusi o změnách dosavadních pravidel. Komise například dospěla k závěru, že v důsledku rozvoje obchodu v rámci Unie v poskytování služeb obecného hospodářského zájmu, ukazující se například silným rozvojem nadnárodních poskytovatelů v řadě odvětví, která mají velký význam pro rozvoj vnitřního trhu, je vhodné stanovit nižší limit částky vyrovnávací platby, kterou lze osvobodit od oznamovací povinnosti, než co bylo stanoveno v rozhodnutí 2005/842/ES, a dovolit, aby tato částka byla vypočtena jako roční průměr. Výsledky všech jednání Komise promítla do revidovaného balíčku pravidel EU pro státní podpory, který upravuje posuzování náhrad z veřejných prostředků za služby obecného hospodářského zájmu. Nový balíček si klade za cíl poskytnout členským státům jednodušší, jasnější a pružnější rámec, aby mohly podpořit poskytování kvalitních veřejných služeb, které jsou v současných pohnutých ekonomických podmínkách ještě potřebnější.

Systematicky jsou nová pravidla revidovaného balíčku tvořena čtyřmi normami platnými pro všechny orgány (vnitrostátní, regionální, místní), které umožňují za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu poskytnout náhradu. Jedná se o:

- I. **Sdělení o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu** (dále jen „Sdělení“);
- II. **Rozhodnutí o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní**

podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (nahrazuje Rozhodnutí Komise 2005/842/ES ze dne 28. 11. 2005);

III. **Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby** (2011);

IV. **Nařízení Komise o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udělenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu** (dosud v podobě návrhu; přijetí definitivního znění nařízení je plánováno na jaro 2012).

Nová pravidla prostřednictvím Sdělení vyjasňují používání článku 107 Smlouvy a vysvětlují základní pojmy doposud vykládané převážně judikaturou jako „hospodářská činnost“, „podnik“, „výkon veřejné moci“, „státní zdroje“, „konvergence postupů při zadávání veřejných zakázek“, čímž zjednodušují uplatňování pravidel ze strany nejen vnitrostátní, ale také regionální nebo místní správy. Podstatná změna se dotýká oznamovací povinnosti vůči Komisi, ve smyslu čl. 108 odst. 3 Smlouvy, podle jehož znění musí být Komise včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li Komise za to, že takový záměr není slučitelný s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení vedoucí ke zrušení nebo úpravě poskytnuté podpory. Nově budou od této oznamovací povinnosti osvobozeny všechny sociální služby (např. zdravotní a dlouhodobá péče, péče o děti, přístup na trh práce a opětovné začlenění do trhu práce, sociální bydlení a péče a sociální začleňování zranitelných osob), a to bez ohledu na výši poskytované náhrady. Jiné služby obecného hospodářského zájmu mimo oblast dopravy, kde platí specifická pravidla, jsou osvobozeny za předpokladu, že výše náhrady nepřesahuje 15 milionů EUR ročně. U ostatních služeb Komise rovněž navrhuje stanovit minimální hodnotu pro výši náhrady, pod kterou se opatření nepovažuje za státní podporu. Podle dosavadních zkušeností Komise by minimální částka za služby obecného hospodářského zájmu měla být podle současného návrhu nařízení na podporu *de minimis* stanovena na 500 000 EUR za dobu tří let. Lze předpokládat, že tímto krokem dojde mimo jiné i ke snížení administrativní zátěže malých poskytovatelů tohoto druhu služeb. Na druhou stranu zpřísnění podmínek v podobě vyšší kontroly postihne jiné služby obecného hospodářského zájmu, u nichž výše náhrady převyšuje 15 milionů EUR za rok a kde se předpokládá vyšší riziko, že by byla narušena hospodářská soutěž v rámci jednotného trhu. Služby obecného hospodářského zájmu by měly být zadávány prostřednictvím otevřené a transparentní veřejné soutěže, aby byla zajištěna co nejlepší kvalita za co nejmenší náklady pro daňové poplatníky, kteří tyto služby platí. Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby stanovuje, jak mají být posuzovány vysoké náhrady poskytované hospodářským subjektům mimo oblast sociálních služeb. Tyto případy musí být Komisi oznamovány a lze je prohlásit za slučitelné, pokud splňují určitá kritéria. Nová pravidla zavádějí zejména přesnější metodiku pro stanovení výše náhrady, která pracuje s metodou čistých ušetřených nákladů nebo metodou přidělování nákladů; požadavek, aby členské státy zavedly do mechanismů poskytování náhrad pobídky ke zvyšování efektivity; požadavek na plnění pravidel EU pro zadávání veřejných zakázek, zásady transparentnosti a na rovné zacházení s poskytovateli stejné služby při určování náhrady. Kromě toho může Komise vznést členské státy dodatečné požadavky, aby přijaly opatření ke snížení protisoutěžních účinků některých náhrad, které mají obzvláště silný potenciál pro narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

Téma nové evropské úpravy služeb obecného hospodářského zájmu jistě vyžaduje hlubší pozornost, a proto naše kancelář připravuje podrobnější rozbor této problematiky v některých speciálních oborech, zejména v souvislosti s financováním sociálních služeb, kterému se dlouhodobě věnujeme.

JUDr. Karel Zuska,

advokát

Mgr. Jan Mráz

[HOLEC, ZUSKA & Partneri](#)

Advokáti

Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 325 235

Fax: +420 296 325 240

e-mail: recepce@holec-advokati.cz

[1] Soudní dvůr v širším rozsahu zaujal stanovisko k podmínkám, za nichž vyrovnávací platba za závazek veřejné služby nepředstavuje veřejnou podporu z důvodu absence jakýchkoli výhod. Pro posouzení veřejné podpory stanovuje test čtyř základních parametrů; blíže rozhodnutí C-280/00 Altmark Trans GmbH.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)